

СВЕТАПОГЛЯД

Добрая вестка ад Міхася Міцкевіча

На імпрэзе, якая ладзілася ў Міжнародны дзень роднай мовы ў Музеі кнігі Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, было прадстаўлена рукапіснае Евангелле брата Якуба Коласа

Рыгор Гарэшка

Як па некаторых народных прыкметах мудрыя, назіральныя людзі прадказваюць надвор'е на будучыню, так і ў жыцці грамадскім бываюць імпрэзы знакавыя. Па іх можна меркаваць, куды сёння скіраваны погляды грамадскай эліты, у якім рэчышчы вядзецца духоўны, культурны дыялог у грамадстве.

Мы памятаем савецкую пару, калі Евангелле ў Беларусі чыталі потайкам, з аглядак. Тады ж толькі некаторыя дасведчаныя людзі ведалі балючую таямніцу народнага паэта Якуба Коласа: што ў яго за акіянам, у ЗША жыве малодшы, любімы брат Міхась. А сёння гэта ўжо не таямніца. Больш за тое: 21 лютага 2019 года а 12-й гадзіне ў Музеі кнігі Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі быў урачыста прадстаўлены ўнікальны рукапіс: пераклад Евангелля на беларускую мову Міхася Міцкевіча. Ладзілася ж імпрэза з удзелам Марыі Міцкевіч — унучкі Якуба Коласа, як і Янкі Маўра: бо класікі беларускай літаратуры былі сватамі. Марыя Міхайлаўна зачытвала ўрыўкі з твора знакамітага свайго родзіча — яна прыходзіцца яму ўнучатай пляменніцай. Марыя ж перадала

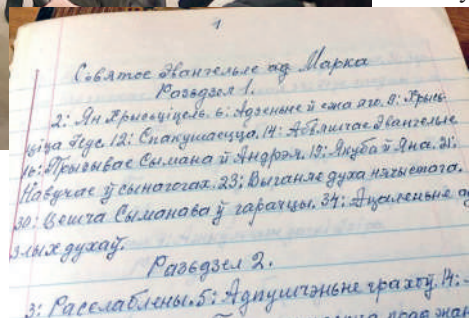

Марыя Міцкевіч — у цэнтры ўвагі

ў фонд НББ некаторыя рарытэтыныя выданні.

Толькі адзін дзень экспанаваліся на выставе тры чатыры заакіяньскія сшыткі — унікальны рукапіс перакладу Евангелля. Ён захоўваецца ў Мінску, у Марыі Міцкевіч, але са згоды спадкаемцы алічбаваная версія рукапіса ўжо даступная чытачам бібліятэкі.

Многія з тых, хто прыйшоў на імпрэзу, з цікавасцю даведліся, што ў Міхася Міцкевіча (1897–1991) быў творчы псеўданім Антось Галіна. Гэта

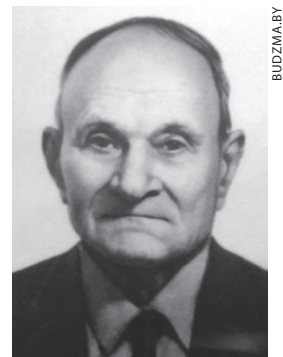

Фрагмент рукапіснага Евангелля

добра вядомы найперш у беларускай дыяспары ЗША дзеяч беларускай культуры, пісьменнік, настаўнік, публіцыст, перакладчык. Нарадзіўся ён, як і ягоны знакаміты брат, у сям'і Міхася й Ганны Міцкевічаў — але не ў Акінчыцах, а ў вёсцы Мікалаўшчыне (так раней пісалася яе назва) Стаўбюўскага павета. Як і яго брат Кастусь,

што стаў знакаміты пад псеўданімам Якуб Колас, Міхась вучыўся ў Нясвіжскай настаўніцкай семінарыі, працаваў у народнай асвеце, клапаціўся пра развіццё беларускіх школ. Ён — аўтар публіцыстычных, мастацкіх твораў, прысвечаных самавызначэнню беларусаў, а таксама пытанням роднай мовы. Складаў чытанкі, кнігі пра скаўцкі рух для дзяцей.

Міхась Міцкевіч — так склаўся ягоны лёс — жыў у розных дзяржавах: Расійскай імперыі, Польшчы, Германіі, ЗША... Аднак душою, сведчаць і ягоныя родныя, сябры, і ягоны творчы наробак, заўсёды заставаўся з роднаю Беларуссю. Адарваны ад Бацькаўшчыны, востра зведаў вялікую тугу па Радзіме. Быў чалавекам глыбока набожным, таму ў 60-х гадах, жывучы ў ЗША, заняўся перакладам Евангелля з царкоўнаславянскай на беларускую мову. Выдадзены былі толькі два першыя Евангеллі — паводле Мацея і паводле Марка. Цалкам пераклад яшчэ не друкаваўся. Аднак жа тое, што каштоўны рукапіс Міхася Канстанцінавіча трапіў на Бацькаўшчыну, дэ-

Міхась Міцкевіч

манструецца ў Нацыянальнай бібліятэцы, даступны чытачам яе ў лічбавым фармаце, сведчыць: аніякая праца, у якую ўкладзена душа, не бывае марнай. “Трэба толькі вывучыцца чакась”, як спяваецца ў адной вядомай песні. Бо ўсяму свой час. І калі, бывае, актывісты беларускага руху ў замежжы сумняваюцца, ці будзе прызнаная іх дзейнасць на Бацькаўшчыне, то — не сумнявайцеся. Згадайце Евангелле ад Міхася Міцкевіча і не апускайце рукі. Вось такую, на мой погляд, важную ды надзвычай сучасную думку даносіць нам яшчэ з далёкіх 60-х гадоў, калі да Незалежнай Беларусі, да свабоднага веравызнання ў ёй было яшчэ вельмі далёка, малодшы, любімы брат Песняра. І гэта, пэўна ж, ёсць важная вестка таго Евангелля. Ды яшчэ — моўныя скарбы, якія, спадзяюся, у нас усіх будзе магчымаць паглядзець, ацаніць, а нечым і скарыстацца.

Пад час імпрэзы наведнікі выставы маглі пабачыць таксама выданні нашага земляка, які здолеў шмат зрабіць для захавання, адраджэння матчынай мовы.

СЯБРЫ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Што цікавіць Пецімат?

Вядомая ў Чачні паэтэса пашырае беларускую паэзію сярод сваіх землякоў

Пецімат Петрымава — паэтэса, перакладчыца, галоўны рэдактар перакладнога чачэнскага часопіса “Гоч”. А гэтае літаратурна-мастацкае выданне перажывае цяпер “другое нараджэнне”. І ў значнай ступені той няпросты працэс адбываецца дзякуючы спадарыні Пецімат. Часопіс, вобразна кажучы, і трымаецца на яе плячах. Відаць па ўсім, на плячах зусім не кволых.

У ранейшых нумарах “Гоча” былі змешчаны пераклады беларускай паэзіі. У прыватнасці, “Санеты” Янкі Купалы. Іх на чачэнскую мову пераклаў Адам Ахматукаеў. “Ведаю, што праца далёка не выпадаковая для нашага дасведчанага і аўтарытэтнага перакладчыка, — расказвае спадарыня Пецімат. — Па-першае, Адам Ахматукаеў не адзін год займаецца перакладчыцкай працай. Па-другое, паэт вельмі ўважлівы менавіта да беларускай літаратуры...” І я ведаю: Адам Ахматукаеў працаваў над “Санетами” настойліва, з перакананнем, што ў купалаўскіх творах сабраны ўсе краскі, фарбы сусветнай паэзіі. А кансультантам ў працы для чачэнскага майстра слова выступілі супрацоўнікі мінскага Купалаўскага музея. Перш-наперш — дырэктарка музея, дасведчаны купа-

лазнаўца Алена Раманаўна Ляшкова.

Надрукавана ў часопісе “Гоч” і вялікая падборка вершаў народнага паэта Беларусі Рыгора Барадудзіна. І ўжо рыхтуецца новы “беларускі выпуск” перакладнога выдання. Пецімат Петрымава такім чынам разглядае, вось

Паэтэса Пецімат Петрымава

“Чачню цікавіць гуманітарны, мастацкі свет Беларусі”

Пецімат Петрымава. Расія, Чачня

так асэнсоўвае творчы праект: “Сёння ў нас беларускае мастацкае слова займае ўсё больш трывалыя пазіцыі, усё шырэй гучыць са старонак розных перыядычных выданняў. Таму спрыяюць і Адам Ахматукаеў, і Лула Куні, і Руслан Кадзімаў... Раней неяк было, што асноўны акцэнт рабіўся на класічную рускую паэзію. А яшчэ нашы

нацыянальныя перакладчыкі ўважліва ставіліся да паэзіі розных народаў Каўказа. Найперш — Дагестана, Кабардзіна-Балкарый. Шмат мы заўжды перакладалі Расула Гамзатава... Чаму сённяшнія арыенціры скіраваны да беларускай паэзіі — як да класічных твораў, так і да твораў сучаснікаў? Бо краіна Беларусь становіцца ўсё больш цікавай, прыцягальнай. Вы заўляеце ўсё больш розных грамадскіх праектаў, сусветнага гучання ініцыятыў. Вы як ніхто іншы дэкларуеце ідэі міралюбства, добрасуседства. І ўзнікае жаданне зазірнуць у ваш літаратурны, мастацкі, гуманітарны свет”.

Алесь Карлюкевіч

ТЭРЫТОРЫЯ ДРУЖЫ

Са святам 8 Сакавіка — вітаем Беларусь!

Здымак даслаў кіраўнік Саюза беларусаў Дона Уладзімір Банцэвіч. Віншаванкі малявалі яго вучні з гуртка юных мастакоў “Абразок”.

Гуляла Масленіца

У перадапошні дзень Масленіцы ў яраслаўскім Музеі Максіма Багдановіча ладзілася вясялае свята

Праект “Масленіца па-беларуску” мы спецыяльна рыхтавалі для выкладчыкаў, курсантаў Яраслаўскага вышэйшага ваеннага вучылішча супрацьпаветранай абароны. Музей наведалі госці з Алжыра, В’етнама, Манголіі, Анголы і Бурундзі. Юнакі знаёміліся з экспазіцыяй музея, даведліся пра беларускага паэта з

берагоў Волгі, яго жыццё й творчасць, пачулі жывую беларускую мову.

Замежныя госці пабачылі Масленічны абрад, паўдзельнічалі ў народных гульнях і забавах. З вялікім апетытам частаваліся гарачымі блінамі. А потым, падмацаваўшыся, спаборнічалі ў сіле й спрыце, як тое калісьці рабілі ў беларускіх вёсках.

Кацярына Меншыкава, супрацоўніца Музея Максіма Багдановіча, г. Яраслаўль

“Масленіца па-беларуску” ім даспадобы